
PRIKAZ

**PROMJENE U FONETICI SLAVENSKIH JEZIKA OD 1944. DO 2000.
GODINE****Torunj, Poljska, 26. i 27. veljače 2000.****Damir Horga**Filozofski fakultet, Zagreb
Hrvatska

Tijekom dva dana, 26. i 27. veljače o.g. u Torunju u Poljskoj održana je međunarodna konferencija pod naslovom *Przemiany fonetyki słowiańskiej w latach 1944-2000* (Promjene u fonetici slavenskih jezika od 1944. do 2000. godine). Razdoblje od pedeset godina dovoljno je dugačko da se u fonetskom sustavu jezika dogode pa onda i otkriju i analiziraju velike i važne promjene te da budu predmet istraživačkog i znanstvenog zanimanja i rasprave.

Za konferenciju je prijavljeno 19 referata iz sljedećih zemalja: Bjelorusija (1), Češka (1), Hrvatska (1), Litva (1), Poljska (6), Rusija (4) i Ukrajina (5). Od toga je na konferenciji održano 13 izlaganja.

Na temelju najavljenih tema konferencije mogla se očekivati jedinstvena metodologija za sve radove: opis fonetskog stanja u dvije vremenske točke predloženog razdoblja, te njihova usporedba radi otkrivanja razlika, tj. promjena. Ipak, u pojedinim je referatima opisana određena pojava u nekoj vremenskoj točki (obično današnje stanje), dok je stanje u nekoj drugoj vremenskoj (obično ranijoj) točki bilo implicirano. Nadalje, i pojam fonetike shvaćen je dvojako (što nije niti loše niti pogrešno): ili kao fonetska razina jezičnog/govornog sustava ili kao znanstvene metode i procedure proučavanja fonetske razine jezičnog/govornog sustava. Međutim, bez obzira na to s kojih su stajališta obrađivali temu i koliko su strogo ostali u skladu s njezinim naslovom, ostvarena je visoka razina izložnih referata.

Kroz većinu se referata tražio odgovor na pitanje kakav je odnos između razvojnih tendencija i onih promjena za koje se može smatrati da su prihvaćene kao norma ili drugim riječima kakav je odnos između tzv. valoriziranog i empirijskog fonetskog sustava i koja je to količina pojavljivanja nekog elementa u govoru da bi se uspostavila nova norma. Razmatrane su i sociolingvistički

zanimljive pojave utjecaja govora politički važnih osoba na neke elemente fonetskog sustava.

Na prozodijskoj razini promatrana je uloga intenzitetskih vrhova kao nositelja naglaska u sintagmama i u rečenicama (T. M. Nikolajeva), kolebanja u preskakanju naglaska na proklitiku u ruskom jeziku (O. Malicka) i intonacijske karakteristike informativnog stila na poljskom radiju i televiziji (A. Mietluk i D. Szymaniuk). Na segmentalnoj su razini za poljski jezik promatrana pitanja polumekosti suglasnika (M. Osowicka i A. Serowik), vokalskih nizova (A. Korytowska) i realizacija nelabijalnog nazala ispred velara (I. Sawicka), a za ukrajinski karakteristike izgovora mekih suglasnika (N. Konakh). Promjena vremenskih parametra govora u elektroničkim medijima za hrvatski ustanovljene su usporedbom govora iz 1951. i 2000. godine (D. Horga). Na fonološkoj su razini opisane promjene fonološkog sustava ruskog jezika u posljednjih 50 godina (S. Grzybowski). Konačno, nekoliko je referata pokazalo razvojnu razinu fonetskih metoda na kraju XX. stoljeća: kompjutorske baze podataka kao osnovica za proučavanje fonetskih promjena (L. V. Bondarko, N. B. Voljska, P. A. Skrelin i S. O. Tananajko), postupci u forenzičkoj fonetici (M. Svobodova), palatografija i kinorentgenografija kao fonetske metode (Z. V. Dudnik, L. G. Skalozub i O. V. Bas-Kononenko).

Na kraju konferencije sudionici su obaviješteni o pokretanju međunarodnog istraživačkog projekta pod naslovom *Fonetske promjene u slavenskim jezicima* u kojem bi bile opisane suvremene razvojne tendencije na segmentalnoj (voditelj I. Sawicka) i na suprasegmentalnoj (voditeljica T. M. Nikolajeva) razini u slavenskim jezicima.

Uspjehu konferencije pridonijela je i činjenica da je na njoj bio relativno malo sudionika i radova, što je omogućilo više vremena kako za pojedina izlaganja, tako i za raspravu nakon izlaganja.